← Forrige artikel (http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/slaveejerens-doed)

Bundet af kønnet

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 424

Del artikel:

(https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/bundet-af-koennet)

(https://twitter.com/home?status=. Aktiviteten kan ses på http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/bundet-af-koennet)

(http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/bundet-af-koennet&title=)

Mest læste artikler

Lige nu | I dag | 7 dage | 28 dage

1960'ernes Danmark (http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/udstillinger-3-3/1960ernes-danmark)

Dansk bilproduktion - international pris (http://www.historie-online.dk/boger/anmeldere-6-6-6/dansk-bilproduktion-international-pris)

Den franske Skole & Tavshed blev min sang (http://www.historie-online.dk/boger/den-franske-skole-tavshed-blev-min-sang)

Grevinden (http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1800-arene-37/grevinden)

Augustoprøret 1943 (http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/besaettelsen/augustoproeret-1943)

Historien bag Fars Dag (http://www.historie-online.dk/temaer-9/arstidens-skikke-14-14-14/fars-dag-24-24/historien-bag-fars-dag)

Ole Bang (http://www.historie-online.dk/boger/ole-bang)

Birgit Løgstrup

Bundet af kønnet. Pigeliv på landet

Gads forlag. 392 sider 349,95 kr.

Bogen indgår i serien Kvinder i historien.

Af Ida Munk

Forfatteren er historiker, dr. phil., tidl arkivchef ved Rigsarkivet og adjungeret professor ved Aarhus Universitet. Hun har i 1987 udgivet 'Bundet til jorden', en titel, som kan siges at associere til denne aktuelle udgivelse. Desuden har forfatteren i 2015 udgivet 'Bondens frisættelse'.

Ingen tvivl om, at bogens emne, kvindernes liv på landet er et forsømt område inden for faghistorien, og det er derfor glædeligt, at der med denne bog åbnes for emnet på dets egne præmisser. (Men hvorfor så undertitlen 'pigeliv på landet' Ganske vist siger man 'pige i huset' og 'pige på landet', men det er dog kvindehistorie, som forfatteren også selv skriver i 'Sammenfatning' s.331-353?)

Bogen indledes med en dramatisk fortælling om en kvindeskæbne og en kort introduktion samt information om bogens opbygning. Først heraf fremgår, at bogens emne er 1700-tallets kvinde- og børneliv. Dernæst følger 7 dele/ kapitler og der afsluttes med en 'sammenfatning'. Ifølge forfatteren er bogen opbygget tematisk: Del 1 Samfundsrammerne, del 2 Barndommen, del 3 Tjeneste, del 4 Arbejde, del 5 Specielle arbejdsområder, del 6 Fest og tøj og del 7, Seksualitet.

Bogen har et afsnit om Kilder og et om Litteratur og trykte kilder samt Noter. Der er ikke noget sted- eller navneregister eller en billedfortegnelse.

Da bogen er tematisk opdelt, ville et navne / stedregister være en stor hjælp, da nogle af familierne og pigerne går igen eller refereres til under de forskellige temaer. Navnlig da der henvises hertil uden sidetal i bogen.

En omtale af de valgte billeder i en billedfortegnelse ville nok have afhjulpet de manglende årstal på nogle af værkerne og navne på nogle af kunstnerne. Billederne må formodes at skulle relatere til teksten, men dette er ikke åbenbart i alle tilfælde. F.eks. s. 38-39, hvor der i teksten står: " Overalt var der samme gulvbeklædning: Stampet ler." På billedet overfor s. 39 er gulvet tydeligvis planker. Og hvorfor bringe et billede af Carl Bloch, der er senere end bogens tidsramme? Fotoet s. 206 angives at være af en jydepotte, men iflg teksten s. 204 skal en sådan have to ører og tre tæer. Det har den ikke. Det viste eksemplar er desuden klinket – samlet af mange skår- hvorfor?: der findes mange 'rigtige' jydepotter på museerne.

Det undrer i øvrigt også, at bogens forside er et billede af en ung pige siddende med en lidt fremmedartet kurv på ryggen. Af kolofonen s. 390 fremgår det da også, at billedets titel er 'Fransk bondflicka. Souvenir de Picardie'. Årstal ukendt, malet af den svenske Hugo Salmson !, der levede i 1843-1894!! Kunne man ikke finde et passende billede af en dansk kunstner med en dansk bondepige fra det relevante århundrede? Flere af billederne er ikke fra bogens periode, men motiverne må så formodes at skulle forestille situationer, der var gældende også i 1700 tallet: Et billede af JV Sonne uden titel, men fra 1848, der afbilleder to kvinder med to børn. Det omtales med" Landbopigerne var meget ude i naturen... Det medvirkede til at de blev stærke som her på Sonnes maleri i en landlig scene." s. 107.

Tilsvarende anses åbenbart et maleri af J. Exner fra 1866, angivet uden titel, der skal forestille et julegilde, at være validt for 1700 tallets fester. S. 232. Det kalder vel på en kommentar, at skikkene ikke skulle have ændret sig over så mange år?

Valget af bogens fremstillingsform kunne tyde på, at man søger at inddrage læseren via en dramatisk gengivelse af de barske historier og genfortællinger af kildeudskrifter. Der laves en sammenstilling bogen igennem mellem de originale hændelser og en bog skrevet af Emanuel Balling i 1794: 'Huusmoderen, eller den værdige Landboquinde'. Den betegnes som en bog til folkeoplysning for husmødrene på landet og den blev uddelt i 1000 eksemplarer til landhushusmødre. Denne formanende/ opdragende tekst anvendes bogen igennem, hvor bogens opdigtede hovedperson Martha gennem sine råd og opdigtede handlinger skulle være en rettesnor moralsk og fagligt. Bogen fungerer derfor som en dialog med forfatteren, hvilket virker lidt overraskende: s, 166: "Hvad sagde Martha, vores værdige landboquinde, dog til en sådan kritik....". Det må være forfatterens opfattelse, at denne opdigtede kvindes gøren og laden giver de virkelige historiske kilder en troværdighed. Forfatteren meddigter vel på s. 287, der indleder afsnittet 'Alene', hvor der gisnes om forløbet for en gravid kvinde, der pga manglende fader til barnet vil skjule sin graviditet og fødsel. Historierne om disse kvinders problemer og straf taler vel for sig selv uden at kalde på meddigtningen.

Forfatteren har valgt en note- og kildegengivelse, der skaber nogen forvirring om, hvorfra teksterne kommer. Der sættes ikke citationstegn om de direkte tekstgengivelser ej heller en note specifikt hertil. Ved de gengivelser af historierne/ dokumenterne rykkes disse ind på siden, men udgør alligevel forfatterens gengivelse og stadig uden direkte note. Der vælges i stedet at henvise til adskillige kilder i slutningen af afsnit. Dette gør det ikke let for en fagperson at finde kilderne til videre forskning. Eksempler herpå er afsnittet Malkepige og mejerske s, 187-91, der omtaler vilkårene på hele fem forskellige godser og gårde. Her er der en note, der opregner en lang række kilder, uden at de kan henføres præcist til sted og tid. Det samme gælder s.124 note 62 i et afsnit, der indeholder såvel direkte citater som forfatterens egne kommentarer. Samt s. 228 note 101, som dækker over mindst otte forskellige kilder.

Man kunne have ønsket sig en korrekturlæsning, som havde sat ordforklaringer på de ord, som ikke længere er i brug, første gang det nævnes: 'Lejermål' der bruges på s. 279 og som overskrift til et afsnit: 'Tredje lejermål' s. 296-298, men defineres først s. 301. Samme med 'ærtesuppe' s. 237, der vel ikke kræver så megen forklaring, men den kommer altså senere på s. 239.

Det skal her understreges, at forfatterens store arbejde med det originale kildemateriale til disse mange kvindehistorier bør roses. Vi får her den originale dokumentation for fortællingerne om de vilkår, kvinderne var undergivet i det landlige hierarki, hvor de til hver en tid og uanset rang var underlagt en mand. Det er som nævnt glædeligt, at dette område, kvindernes livsvilkår på landet, hermed har fået ny dokumentation, som inddrager tidligere forskning på feltet. Omhyggelig kildehenvisning og håndtering havde øget værkets værdi betydeligt.

[Historie-online.dk, den 11. maj 2022]

← Forrige artikel (http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/slaveejerens-doed)

SE RELATEREDE ARTIKLER